

1-key

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

TOSHKENT DAVLAT AGRAR UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”

Toshkent davlat agrar universiteti

Qishloq-hoat va agrar ishlari bo‘yicha prorektori

S.G. Boboyev

Respublika olindi: № BD- 60410100- 1.02

2025 yil “__” avgust

IQTISODIYOT NAZARIYASI 1,2

FANINING O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	400 000	- Biznes, boshqaruv va huquq
	1000000	- -Xizmatlar
Ta‘lim sohasi:	410 000	- Biznes va boshqaruv
	1010000	- Xizmat ko‘rsatish sohasi
Ta‘lim yo‘nalishi:	60410100	- Iqtisodiyot
	60410200	- Buxgalteriya hisobi
	61010400	- Logistika

Toshkent -2025

Fan/modul kodi IQN11210		O'quv yili 2025-2026	Semestr 1-2	ECTS - Kreditlar 10 (5+5)	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek/ rus		Haftadagi dars soatlari 5+5	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)	
	Iqtisodiyot nazariyasi	120	180	300	
2.	I. Fanning mazmuni Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarga iqtisodiy bilimlarning nazariy asoslarini, iqtisodiyotning asosiy tushunchalari va kategoriyalarini, iqtisodiy qonunlar va tamoyillarini o'rgatish hamda ularni amalda tatbiq etish ko'nikmasini hosil qilish. Fanning asosiy vazifasi - talabalarga bozor iqtisodiyoti qonunlarini, bozor sub'ektlarining har xil bozor tuzilmalaridagi harakat faoliyatini, ularning faoliyatiga ta'sir qiluvchi omillarni, iste'molchining bozordagi harakatini, iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solish kabi masalalarni, bozordagi talab va taklif to'risidagi statistik ma'lumotlar asosida bozorni tahlil qilish va xulosalar chiqarishni, davlatning bozor iqtisodiyotiga aralashuvi oqibatlarini tahlil qilish asosida xulosalar chiqarishni o'rgatishdan iborat. II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-MODUL. IQTISODIY TARAQQIYOTNING UMUMIY ASOSLARI 1-mavzu. "Iqtisodiyot nazariyasi" fanining predmeti va o'rganish uslublari Iqtisodiyot tushunchasi va uning qamrov jihatidan turlari. Ehtiyojlarning mazmuni va ularning turkumlanishi. Iqtisodiy resurslarning mazmuni va turkumlanishi. Iqtisodiyot oldidagi muammolar. Iqtisodiyot nazariyasining fan sifatida shakllanishidagi asosiy oqimlar: merkantilizm, fiziokratlar, ingliz klassik iqtisodiy maktabi, marksizm va marjinalizm. Hozirgi zamon iqtisodiyot nazariyasidagi asosiy oqimlar. "Iqtisodiyot nazariyasi" fanining predmeti to'g'risida turlicha yondashuvlar. "Iqtisodiyot nazariyasi" fanining predmeti. Iqtisodiy hodisa va jarayonlar. Moddiy va ma'naviy ne'matlarni ishlab chiqarish, taqsimlash, ayirboshlash va iste'mol qilish jarayonidagi iqtisodiy munosabatlar. "Iqtisodiyot nazariyasi" fanining vazifalari. Hozirgi zamon iqtisodiy				

tafakkurining shakllanishida, ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish muammolarini tahlil qilish va bilishda iqtisodiyot nazariyasi fanining roli. Iqtisodiy qonunlar va kategoriyalar. Iqtisodiy qonunlarning turkumlanishi.

Iqtisodiy qonunlar va jarayonlarni ilmiy bilishning dialektik qoidalari. Iqtisodiy hodisa va jarayonlarni o'rganish usullari: ilmiy abstraksiya, induksiya va deduksiya, tahlil va sintez, mantiqiylik va tarixiylikning birligi, ikki tomonlama yondashuv, empirik usul va farazlardan foydalanish. Mikro va makroiqtisodiy tahlil. Iqtisodiy tahlilda matematik, statistik va grafik usullardan foydalanish. Pozitiv va normativ usullar.

2-mavzu. Ishlab chiqarish jarayoni va uning natijalari

Ishlab chiqarish omillari va infratuzilmasi. Ishlab chiqarish jarayonining mazmuni. Takror ishlab chiqarish fazalari: ishlab chiqarish, taqsimot, ayirboshlash, iste'mol. Xizmat ko'rsatish ishlab chiqarishning tarkibiy qismi sifatida. Ishlab chiqarishning umumiy va pirovard natijalari. Ishlab chiqarish imkoniyatlari va uning chegarasi. Ishlab chiqarish samaradorligi va uning ko'rsatkichlari

3-mavzu. Ijtimoiy-iqtisodiy tizimlar va mulkchilik munosabatlari

Ijtimoiy-iqtisodiyot taraqqiyot bosqichlarini bilishga turli xil yondashuvlar: tarixiy-formatsion, madaniylashish (sivilizasiya) darajasi, texnika va texnologik darajasi, iqtisodiy tizimlar o'zgarishi jihatidan yondashuv. Jamiyatning ishlab chiqaruvchi kuchlari. Ishlab chiqarish munosabatlari.

Ishlab chiqarish usuli. Sivilizasiyalarning almashuvi nazariyasi. Ishlab chiqarishning texnologik usuli. Oddiy kooperatsiya, manufaktura va yirik mashinalashgan ishlab chiqarish. Industrlashishgacha bo'lgan jamiyat, industrlashgan jamiyat, yuqori industrlashgan (axborotlashgan) jamiyat.

Iqtisodiy tizim tushunchasi va tizim modellari: an'anaviy iqtisodiyot, ma'muriy-buyruqbozlik iqtisodiyoti, bozor iqtisodiyoti. Bozor iqtisodiyoti sharoitida doimiy muammolarni hal qilish va resurslardan samarali foydalanish yo'llari.

Mulkchilik munosabatlarining iqtisodiy mazmuni: egalik qilish, foydalanish va tasarruf qilish. Mulkchilikning iqtisodiy va huquqiy jihatlari. Mulk shakllarining tasniflanishi. Davlat mulki, jamoa mulki, shaxsiy mulk, xususiy mulk va aralash mulk. Iqtisodiyotni isloh qilishda mulkchilikning o'zni. Mulkchilik shakllarini o'zgartirish usullari: milliylashtirish, davlat tasarrufidan chiqarish va xususiylashtirish. Davlat mulkini xususiylashtirishning usullari. O'zbekiston Respublikasida mulkchilikni davlat tasarrufidan chiqarish va xususiylashtirish jarayonini amalga oshirish bosqichlari.

4-mavzu. Tovar-pul munosabatlari-bozor iqtisodiyotining asosi

Tovar va uning xususiyatlari. Tovarining nafliligi va ayirboshlanish qobiliyati (qiymati). Tovar qiymatining miqdori. Individual va ijtimoiy zaruriy naflilik. Mehnatning ikki yoqlama tavsifi: aniq mehnat va abstrakt mehnat. Mehnat unumdorligi va intensivligining tovar qiymati miqdoriga ta'siri.

Pulning kelib chiqishi va mazmuni. Pulning ratsionalistik va evolyutsion konsepsiyalari. Qiymat shakllari. Pul to'g'risidagi metallistik, nominalistik va miqdoriy nazariyalar. Pulning asosiy vazifalari: qiymat o'lchovi, muomala vositasi, jamg'arish vositasi, to'lov vositasi. Hozirgi zamon pulining tabiati va mazmuni. O'zbekistonda milliy valyuta – so'mning muomalaga kiritilishi bosqichlari va ularning ahamiyati. Milliy valyuta barqarorligini oshirish vazifalarini hal etish borasidagi dasturlar.

5-mavzu. Bozor iqtisodiyotining mazmuni va amal qilishi

Bozor iqtisodiyotining mazmuni va asosiy belgilari. Bozor iqtisodiyotining afzalliklari va ziddiyatlari "Bozor" va "bozor iqtisodiyoti" tushunchalarining o'zaro farqlanishi. Bozorning mazmuni va asosiy belgilari. Bozor mexanizmi. Bozorning vazifalari. Bozorning turkumlanishi. Resurslar, mahsulotlar va daromadlarning doiraviy aylanish diagrammasi. Bozor infratuzilmasi. Bozor infratuzilmasi muassasalarini guruhlash yo'nalishlari. Bozor infratuzilmasi tarkibi.

6-mavzu. Talab va taklif nazariyasi. Bozor muvozanati

Talab tushunchasi. Talab miqdoriga ta'sir qiluvchi omillar: iste'molchi didi, bozordagi iste'molchilar soni, ularning pul daromadi, o'rnini bosuvchi tovarlar narxi, kelajakda narx va daromadlarning o'zgarishi ehtimoli. Engel egri chizig'i.

Taklif tushunchasi. Taklif miqdoriga ta'sir ko'rsatuvchi omillar: resurslar narxi, ishlab chiqarish texnologiyasi, soliqlar va subsidiyalar, boshqa tovarlar narxi, narx o'zgarishining kutilishi, ishlab chiqaruvchilar soni. Iqtisodiy resurslarga talab va taklifning xususiyatlari. Talab va taklif miqdorlarining mos kelishi. Bozor muvozanati. Xususiy va umumiy muvozanatlik.

7-mavzu. Talab va taklif elastikligi

Elastiklikning mohiyati va uning asosiy xususiyatlari. Talab elastikligi (egiluvchanligi). Talab elastikligini belgilab beruvchi omillar. Narx bo'yicha elastiklik. Daromad bo'yicha elastiklik.

Taklif elastikligi (egiluvchanligi). Taklif elastikligini belgilab beruvchi omillar. Talab va taklif elastikligi ko'rsatkichlarining bozor holati tahlilidagi o'рни.

8-mavzu. Bozor iqtisodiyotiga o'tish davri va uning O'zbekistondagi xususiyatlari

Bozor iqtisodiyotiga o'tish davrining mazmuni. Bozor iqtisodiyotiga o'tish - barcha mamlakatlarga xos umumiy jarayon. Bozor iqtisodiyotiga o'tish yo'llari va shakllari. Ma'muriy-buyruqbozlikka asoslangan iqtisodiyotdan bozor iqtisodiyotiga o'tishning xususiyatlari. O'tish davrida bozor iqtisodiyotini shakllantirishning asosiy yo'nalishlari.

O'tish davri iqtisodiyotining asosiy belgilari. Bozor iqtisodiyotiga o'tishning milliy modellari. Mamlakatimiz birinchi Prezidenti I.Karimovning bevosita rahbarligida ishlab chiqilgan bozor iqtisodiyotiga o'tishning o'zbek modeli, uning tamoyillari va xususiyatlari. O'zbek modelida hozirgi davrdagi jahon moliyaviy iqtisodiy inqirozining salbiy ta'sirlaridan himoya vositasining mujassamlashganligi. Iqtisodiy islohotlarning mazmuni. O'zbekistonda iqtisodiy islohotlarni amalga oshirish konsepsiyasi va strategiyasi. Iqtisodiy islohotlarning bosqichlari va ularning vazifalari. O'zbekistonda islohotlarni chuqurlashtirish va iqtisodiyotni erkinlashtirishning asosiy yo'nalishlari.

9-mavzu. Biznes va tadbirkorlik. Tadbirkorlik kapitali

Tadbirkorlik faoliyatining mazmuni. Tadbirkorlik faoliyati nazariyasining rivojlanish bosqichlari. Tadbirkorlik faoliyatining mohiyati va rivojlanish shart-sharoitlari. Tadbirkorlik faoliyatining shakllari: davlat, jamoa, xususiy, aralash va boshqa shakllari. Kooperativ, xususiy va yakka tartibdagi tadbirkorlik. Korxonalar tadbirkorlik faoliyatining asosiy va boshlang'ich bo'g'ini. Aksiyadorlik jamiyati va aksiyadorlik kapitali. Marketing, uning maqsadi, vazifalari va tamoyillari. Menejment - korxonalarni boshqarish tizimi sifatida. Menejmentning asosiy maqsadi va vazifalari.

Tadbirkorlik kapitalining mohiyati. Tadbirkorlik kapitali va uning harakatidagi ikki tomonlama xususiyatning namoyon bo'lishi. Tadbirkorlik kapitalining funksional shakllari: pul, umumli kapital va tovar. Kapitalning harakat bosqichlari. Tadbirkorlik kapitalining aylanishi. Asosiy va aylanma kapital, ularning farqli belgilari. Kapitalning aylanish vaqti va tezligi. Asosiy kapitalni takror ishlab chiqarish: jismoniy, ma'naviy va iqtisodiy eskirishi va qayta tiklanishi. Amortizatsiya va uning normasi. Tadbirkorlik kapitalini rivojlantirish bo'yicha davlat dasturlari va qarorlarining hayotga tadbiiq etilishi.

10-mavzu. Ishlab chiqarish xarajatlari va foyda

Ishlab chiqarish xarajatlarini tadqiq etishdagi yondashuvlar. Ijtimoiy ishlab chiqarish xarajatlari. Korxonalar ishlab chiqarish xarajatlari. Ishlab chiqarish xarajatlarining mazmuni, tarkibi va turlari.

Bevosita ishlab chiqarish xarajatlari va muomala xarajatlari. Ichki va

tashqi xarajatlar. Doimiy va o'zgaruvchan xarajatlar. O'rtacha va umumiy xarajatlar. So'nggi qo'shilgan (marjinal) xarajatlar tushunchasi. Xarajatlarni minimallashtirish qoidasi. Qisqa va uzoq muddatli davrda ishlab chiqarish xarajatlari. Natijalar o'zgarishiga unumdorlik pasayib borishi qonunining ta'siri. Ishlab chiqarish miqyosining ijobiy samarasi. Tannarx.

Korxonalar (firma) ning pul tushumlari va foydasi. Xarajatlar va daromadlar egri chizig'i. Zarar ko'rmaslik nuqtasi. Umumiy foyda. Foyda miqdoriga ta'sir ko'rsatuvchi omillar. Mahsulot qiymati tarkibi. Yalpi foydaning taqsimlanishi. Foyda normasi va massasi hamda ularni hisoblash. Foyda normasiga ta'sir ko'rsatuvchi omillar. Korxonalar bankrot bo'lishi (sinishi) va sanatsiya qilinishi. Korxonalar foydasini maksimallashtirish sharti va uni ko'paytirish yo'llari.

11-mavzu. Raqobat va monopoliya

Raqobatning mohiyati va ob'ektiv asoslari. Raqobat mazmuniga turli tomondan yondashuv. Raqobatning vazifalari. Raqobatning turlari: tarmoq ichidagi va tarmoqlararo raqobat. Raqobat shakllari: sof raqobat, monopolistik raqobat, oligopoliya va sof monopoliya. Raqobatlashish usullari: narx vositasidagi va narxsiz raqobat, girrom va qalol raqobat. Demping narxlarni qo'llash. Raqobat kurashining zamonaviy shakllari: mahsulot sifatini oshirish, mahsulotni yangilash, xizmat sifati, reklama, servis, marketing va h.k. O'zbekistonda raqobatchilik muhitini shakllantirish va monopoliyaga qarshi qonunchilik.

12-mavzu. Narxning mohiyati va shakllanish xususiyatlari

Narxning mazmuni va uning ob'ektiv asoslari. Narx to'g'risidagi turli nazariyalar. Tovardagi ikki xil xususiyatlarning narxlardagi ifodasi. Narxning shakllanishiga ta'sir etuvchi omillar. Bozor iqtisodiyoti sharoitida narxning vazifalari.

Narx turlari: ulgurji va chakana narxlar. Nufuzli, demping va dotatsiyalangan narxlar. Shartnomaviy, erkin va tartibga solinuvchi narxlar. Hududiy, milliy va jahon bozori narxlari. Narx diapazoni. Narx pariteti. Narx tashkil topishining bozor mexanizmi. Mukammal raqobat sharoitida narxning shakllanish xususiyatlari. O'zbekistonda narx siyosatining o'ziga xos xususiyatlari

13-mavzu. Raqobatning turli shakllarida ish haqining shakllanishi

Yaratilgan mahsulot va daromadlarning taqsimlanish tamoyillari. "Ishlab chiqarishning uch omili", qo'shilgan omil unumdorligi va boshqa nazariyalar. Mazkur nazariyalarning kamchiliklari. Yaratilgan mahsulotni taqsimlashning asosiy yo'nalishlari.

Ish haqi to'g'risida turlicha nazariyalar. Ish haqining iqtisodiy mazmuni. Nominal va real ish haqi. Real ish haqining darajasi va o'zgarishiga ta'sir ko'rsatuvchi omillar. Ish haqining tabaqalanishi. Ish haqini tashkil qilish shakllari va tizimlari. Tarif tizimi. Minimal ish haqi. Mehnat munosabatlari. Ishchi kuchi talabi va taklifini o'zgartirish. Kasb bo'yicha malaka darajasini lisenziyalash. Jamoa shartnomalari va ijtimoiy sug'urta tizimi. Ochiq va yopiq turdagi kasaba uyushmalarining ish haqi darajasiga ta'siri. Davlatning ish haqi siyosati. Respublikada mehnatni rag'batlantirish, ish haqini ko'paytirish va aholi daromadlari o'sishini ta'minlashga qaratilgan siyosatni amalga oshirishda qo'lga kiritilgan natijalar.

14-mavzu. Iste'molchi tanlovi: byudjet cheklanganligi, naflilik funksiyasi, befarqlik egri chiziqlari

Iste'molchi hatti-harakati nazariyasi. Iste'molchining afzal ko'rish. Naflilik funksiyasi. So'nggi qo'shilgan naflilik. Naflilikni maksimallashtirish qoidasi. Iste'molchining muvozanatli holati. Befarqlik egri chizig'i. Byudjet chizig'i. Narx va daromadlar o'zgarishining iste'molchi tanloviga ta'siri.

Naflilik, yalpi naflilik va keyingi (marjinal) naflilik tushunchalari. Iste'molchining afzal ko'rish qoidasi. So'nggi qo'shilgan (marjinal) naflilikning pasayib borish qonuni. Yalpi (umumiy) naflilik va so'nggi qo'shilgan (marjinal) naflilik o'rtasidagi farq. Iste'molchi tanlovidagi befarqlik holati. Befarqlik egri chizig'i va naflilik. Befarqlik kartasini hosil qilish. Iste'molchi byudjeti va uning cheklanganligi. Narx o'zgarishining byudjet chizig'iga ta'siri. Iste'molchi tanlovini oqilona ravishda amalga oshirishda qo'yiladigan shartlar. Narx o'zgarishining daromad va almashtirish samarasi. So'nggi qo'shilgan (marjinal) naflilikning tovar narxiga nisbati barcha tovarlar uchun bir xil qiymatga ega bo'lishi (Gossenning ikkinchi qonuni).

15-mavzu. Qishloq xo'jaligi: ijara haqi va renta

Agrar munosabatlar va ularning bozor tizimidagi xususiyatlari. Yerning resurs sifatidagi o'ziga xos xususiyatlari. Yerning tabiiy va iqtisodiy unumdorligi. Qishloq xo'jaligida takror ishlab chiqarishning o'ziga xos xususiyatlari. Yer rentasi mazmuniga bo'lgan turli xil yondashuvlar va yer rentasining tarixiy shakllari. Yer rentasining mazmuni va turlari: differensial renta, absolyut renta, monopol renta, undirma sanoat va qurilish uchastkalaridan olinadigan renta. Ijara haqi.

Yerning narxi va uni belgilovchi omillar. Agrosanoat integratsiyasi. Agrosanoat majmuasi va uning sohalari. Agrobiznes va uning turlari. O'zbekistonda agrar islohotlarni amalga oshirishning asosiy yo'nalishlari. Xo'jalik yuritishning samarali shakllarini rivojlantirish. Qishloq joylarida

ishlab chiqarish va ijtimoiy infratuzilmani jadal rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari.

2-MODUL. MILLIY IQTISODIYOTNING AMAL QILISH VA RIVOJLANISH QONUNIYATLARI

16-mavzu. Yalpi ichki mahsulot, milliy daromad va narxlar darajasi

Milliy iqtisodiyotning mazmuni va uning tuzilishi. Makroiqtisodiyot. Makroiqtisodiy tahlil va uning vazifalari. Asosiy makroiqtisodiy ko'rsatkichlar. Ijtimoiy takror ishlab chiqarish. Milliy mahsulotning iqtisodiy mazmuni va uning harakat shakllari. Yalpi milliy mahsulot va yalpi ichki mahsulot. Nominal va real yalpi ichki mahsulot. Narx indeksi. Yalpi ichki mahsulotning tarkibiy tuzilishi. Sof milliy mahsulot, milliy daromad va shaxsiy daromad. Xufyona iqtisodiyot, uning o'lchamlari va namoyon bo'lish shakllari. Milliy mahsulot (YaIM)ni ko'paytirish omillari va yo'llari.

17-mavzu. Milliy hisoblar, iqtisodiy faollik va inflyatsiyani o'lchash

Milliy hisoblar tizimi. YaIMni hisoblashga qo'shilgan qiymatlar bo'yicha yondashuv. YaIMni hisoblashga sarf-xarajatlar bo'yicha yondashuv. Uy xo'jaliklarining iste'mol sarflari. Investitsion sarflar. Davlat sarflari. Chet elliklarning sarflari. YaIMni hisoblashga daromadlar bo'yicha yondashuv. O'zbekiston iqtisodiyoti yetakchi tarmoqlarini modernizatsiya qilish, texnik va texnologik yangilashni jadallashtirish va uning ko'lamini kengaytirish, ishlab chiqarishni diversifikatsiyalash milliy mahsulotni ko'paytirishning ustivor yo'nalishi sifatida.

18-mavzu. Yalpi talab va yalpi taklif

Yalpi talab tushunchasi va uning tarkibi. Yalpi talab egri chizig'i. Yalpi talab miqdoriga ta'sir etuvchi omillar: iste'mol sarflaridagi o'zgarishlar, investitsion sarflar, davlat sarflari, sof eksportdagi o'zgarishlar.

Yalpi taklif tushunchasi va uning tarkibi. Yalpi taklif egri chizig'i. Yalpi taklif egri chizig'idagi yotiq, oraliq va tik kesmalar. Yalpi taklif miqdoriga ta'sir qiluvchi omillar: resurslar narxining o'zgarishi, samaradorlikning o'zgarishi, huquqiy me'yorlarning o'zgarishi.

Yalpi talab va yalpi taklif o'rtasidagi muvozanat va uning o'zgarishi. AD-AS modeli. Xrapovik samarasi. Milliy bozorning to'yinganlik darajasi. Taqchilikning iqtisodiy tabiati va uni bartaraf qilish yo'llari.

19-mavzu. Iste'mol sarflari va jamg'arma

Iste'molning mazmuni va uning turlari. Iste'mol fondi va iste'mol sarflari. Jamg'arma va uning maqsadi. Iste'mol va jamg'arma darajasini belgilovchi omillar. Iste'mol va jamg'arma hajmiga daromaddan tashqari ta'sir ko'rsatuvchi omillar. Iste'mol va jamg'armaga o'rtacha va keyingi qo'shilgan

(marjinal) moyillik va ularni aniqlash.

Jamg'arishning mazmuni va uning manbalari. Ishlab chiqarish va noishlab chiqarish maqsadidagi jamg'arish. Jamg'arish normasi. Nominal va real jamg'arish. Jamg'arma va investitsiya o'rtasidagi muvozanatning klassik va keynscha modellari, ular o'rtasidagi farqlar.

20-mavzu. Iqtisodiy taraqqiyot, iqtisodiy o'sish va milliy boylik

Iqtisodiy taraqqiyotning mazmuni va ko'rsatkichlari. Iqtisodiy o'sish nazariyalari, konsepsiya va modellari. Iqtisodiy o'sishning keynscha va neokeynscha modellari. Kobb-Duglas modelining mazmuni.

R.Xarrod va Y.Domar modellari. V.Leont'yevning "Xarajatlar-natijalar" modeli. "Nol darajadagi iqtisodiy o'sish" konsepsiyasi. Iqtisodiy o'sishning mazmuni, mezonlari va ko'rsatkichlari. Iqtisodiy o'sish sur'ati. "70 miqdori qoidasi". Iqtisodiy o'sishning ekstensiv va intensiv turlari. Iqtisodiy o'sishning alohida tomonlarini tavsiflovchi ko'rsatkichlar.

Iqtisodiy o'sishning omillari. Iqtisodiy o'sishni belgilovchi xususiy ko'rsatkichlar. Keyingi qo'shilgan ishlab chiqarish omillari unumdorligi ko'rsatkichlari. Real mahsulot o'sishini aniqlab beruvchi omillar.

Milliy boylikning mazmuni va tarkibiy tuzilishi

21-mavzu. Makroiqtisodiy nisbatlar va muvozanatlilik.

Iqtisodiy muvozanat tushunchasi. Umumiy iqtisodiy va xususiy muvozanatlik. Turg'un va muttasil rivojlanib boruvchi muvozanatlik. Iqtisodiy muvozanat darajasini aniqlash usullari. Iqtisodiy mutanosiblik va uning turlari. O'zbekistonda iqtisodiyotning tarkibiy o'zgartirish, diversifikatsiyalash, modernizatsiyalash asosida mutanosibli rivojlantirilishi. Makroiqtisodiy barqarorlashtirish siyosatini amalga oshirish natijalari. Iqtisodiyot ichki tuzilishidagi o'zgarishlar.

22-mavzu. Makroiqtisodiy beqarorlik: inqiroz, ishsizlik va inflyatsiya

Iqtisodiy rivojlanishdagi nomutanosibliklar va ularning namoyon bo'lish shakllari. Iqtisodiyotning siklli rivojlanishi. Iqtisodiy sikl fazalari. Siklik tebranishlar. Iqtisodiy sikl nazariyalari. Eksternal va internal nazariyalar. Iqtisodiy inqirozning mazmuni, sabablari va turlari. Hozirgi jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozining mohiyati, kelib chiqish sabablari va salbiy oqibatlari. Rivojlangan mamlakatlarning jahon moliyaviy inqirozidan chiqish borasidagi chora-tadbirlari. Jahon moliyaviy inqirozining O'zbekiston iqtisodiyotiga ta'siri hamda uning oqibatlarini oldini olish va yumshatishga asos bo'lgan omillar.

23-mavzu. Ishchi kuchi bozori. Ishchi kuchi va uning bandligi

Ishchi kuchining ijtimoiy-iqtisodiy mazmuni. Ishchi kuchini takror hosil

qilish. Yalpi ishchi kuchining miqdor va sifat jihatdan aniqlanishi. FTTning ishchi kuchini sifat jihatdan takomillashuviga ta'siri. Nufus qonuni. Aholining tabiiy o'sishi. Ishchi kuchi migratsiyasi va uning shakllari.

Ishchi kuchi bozori. Ishchi kuchiga talab va taklif hamda uni aniqlovchi omillar. Fillips egri chizig'i. Ishchi kuchining ayrim sohalardan bo'shishi va uni qayta taqsimlashning bozor mexanizmi. Ishchi kuchi bandligi to'g'risida turli xil nazariyalar. Neoklassik, keynscha, monetaristik, institutsional-sotsiologik maktab konsepsiyalari. Ishsizlik va uning turlari. Ishsizlik darajasi va uni aniqlash. Ishsizlikning iqtisodiy va ijtimoiy oqibatlarini. A.Ouken qonuni. Ishsizlik va inflyatsiyaning o'zaro bog'liqligi. O'zbekistonda ishchi kuchi bandligini ta'minlash va ishsizlarni ijtimoiy himoyalash borasida davlat siyosatining asosiy yo'nalishlari.

24-mavzu. Fiskal siyosat, davlat byudjeti va uning taqchilligi

Moliyaning mazmuni va ahamiyati. Moliyaning vazifalari. Moliya tizimi va uning bo'g'inlari. Davlat byudjeti va uning moliyaviy resurslarni shakllantirishdagi ahamiyati. O'zbekiston Respublikasi davlat byudjetining tuzilishi.

Davlat byudjetining daromadlari va xarajatlari tarkibi hamda ularning egri chizig'i. Byudjet taqchilligi va davlat qarzlari, ularning iqtisodiyotga ta'siri. Davlat ichki qarzi. Davlat krediti. Davlat tashqi qarzi. Bozor iqtisodiyoti sharoitida soliqlar va ularning vazifalari. Soliqlarning turkumlanishi. Laffer egri chizig'i. Soliq yuki va uning darajasini aniqlash. Soliq yukining taqsimlanishi. Moliyaviy siyosat. Fiskal (soliq-byudjet) siyosat. O'zbekistonda soliq tizimining soddalashtirilishi va unifikatsiya qilinishi.

25-mavzu. Pul-kredit tizimi. Banklar va ularning bozor iqtisodiyotidagi roli

Bozor munosabatlari tizimida pul muomalasi. Pul tizimi va uning tarkibiy qismlari. Muomala uchun zarur bo'lgan pul miqdorini aniqlash va unga ta'sir etuvchi omillar. Pul muomalasi qonunlari. Pul agregatlari. Pul bozorida talab va taklif. Pul taklifi va uning multiplikatori.

Inflyatsiya va uning kelib chiqish sabablari. Inflyatsiya darajasi va sur'ati. Talab va taklif inflyatsiyasi. Inflyatsiya turlari: o'rmalab boruvchi, jadal va giperinflyatsiya. Inflyatsiyaning ijtimoiy-iqtisodiy oqibatlarini. Davlatning inflyatsiyaga qarshi siyosati.

Kreditning mohiyati, vazifalari va turlari. Foiz stavkasi va uning darajasini aniqlovchi omillar. Kredit-pul tizimini davlat tomonidan tartibga solish. Banklarning iqtisodiy mazmuni. Bank tizimi. Markaziy bank va uning vazifalari. Tijorat banklari va ularning vazifalari. Bank operatsiyalari va bank

foydasining hosil bo'lishi. Bank tizimining takomillashtirilishi. O'zbekistonda milliy valyutani mustahkamlash siyosatining amalga oshirilishi. So'mning xarid quvvatini oshirib borish va barqarorligini ta'minlash. Inflyatsiyaga qarshi aniq o'ylangan siyosat o'tkazish. Milliy valyuta almashuv kursining barqarorligiga erishish.

26-mavzu. Iqtisodiyotda davlatning roli

Iqtisodiyotni tartibga solishning mohiyati va zarurligi. Iqtisodiyotni tartibga solishning klassik, monetaristik, keynscha nazariyalari. Iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solishning maqsadi. Davlatning iqtisodiy o'rni va vazifalari. Fan-texnika taraqqiyoti, tarkibiy, ijtimoiy va mintaqaviy siyosatni amalga oshirishda davlatning o'rni. Davlatning iqtisodiyotni tartibga solishdagi bevosita va bilvosita usullari. Iqtisodiyotning davlat sektori va uning chegaralari. Davlat buyurtmalari va davlat xaridlari. Iqtisodiyotni bevosita tartibga solishning ma'muriy vositalari. Iste'molchi va ishlab chiqaruvchi ortiqchaligi.

Pul-kredit siyosati. Monetar siyosat. Byudjet siyosati. Davlat iqtisodiy dasturlari. Tashqi iqtisodiy usullari.

27-mavzu. Aholi daromadlari: tabaqalanishi va tengsizligi

Aholi daromadlari, ularning turlari va shakllanish manbalari. Nominal va real daromad. Daromadlarning tabaqalanish sabablari va omillari. Turmush darajasi va sifati. Farovonlikning eng quyi chegarasi. Turmush tarzi. Yashash minimumi. Iste'molchi savatchasi.

Daromadlar tengsizligi va uning darajasini aniqlash. Lorens egri chizig'i. Detsil va Jini koeffitsientlari. Kuznes gipotezasi. Bozor iqtisodiyoti sharoitida daromadlar tengsizligini keltirib chiqaruvchi umumiy omillar. Daromadlarni davlat tomonidan qayta taqsimlash g'oyasi, maqsadi va dastaklari. Ijtimoiy to'lovlar. Kambag'allikning mazmuni va uni kamaytirishning asosiy yo'nalishlari. Davlatning ijtimoiy siyosati. O'zbekistonda ijtimoiy siyosatning asosiy yo'nalishlari

28-mavzu. Jahon xo'jaligi va uning evolyutsiyasi

Jahon xo'jaligining tashkil topishi, bosqichlari va asosiy belgilari. Jahon mamlakatlarining iqtisodiy rivojlanish ko'rsatkichlari. Iqtisodiy o'zaro bog'liqlikning o'sishi va bevosita xalqaro ishlab chiqarishning shakllanishi. Iqtisodiyotning baynalminallashuvida FTT va transmilliy kapitalning o'rni.

Globalashuv jarayonining mohiyati, asosiy yo'nalishlari va ziddiyatli tomonlari. Turli mamlakatlardagi iqtisodiy rivojlanishning bir tekisda bormasligi. Boy va qashshoq mamlakatlar o'rtasidagi farqning kuchayishi. Ekologik halokat tahdidlarining kuchayib borishi. Hozirgi davrdagi jahon

moliyaviy-iqtisodiy inqirozining vujudga kelishiga globallashuv jarayonlarining ta'siri.

Xalqaro iqtisodiy munosabatlarning mazmuni va shakllari. Kapitalning xalqaro harakati. Ishchi kuchining xalqaro migratsiyasi. Fan-texnika yutuqlarining xalqaro ayirboshlanishi. Jahon infratuzilmasining rivojlanishi. Jahon xo'jaligi aloqalarini xalqaro tartibga solish.

29-mavzu. Xalqaro iqtisodiy integratsiya va jahon bozori.

O'zbekistonning jahon hamjamiyatiga kirib borishi.

Xalqaro iqtisodiy integratsiyaning mohiyati. Xalqaro iqtisodiy integratsiyaning shakllari va obyektiv asoslari. Jahondagi asosiy integratsion guruhlarining amal qilish xususiyatlari. O'zbekistonning jahon iqtisodiyotiga integratsiyalashuvi va tashqi iqtisodiy faoliyati

Xalqaro mehnat taqsimoti va xalqaro savdo to'g'risidagi turlicha nazariyalar. Xalqaro savdo to'g'risidagi turli xil nazariyalar. Mutlaq ustunlik va qiyosiy ustunlik nazariyalari. Xeksher-Olin-Samuelson modeli. Ishlab chiqarish omillari nisbati nazariyasi. Ishchi kuchi malakasi modeli. Muqobil xarajatlar modeli. Tovarning hayotiy sikli nazariyasi. Moliya, valyuta va kredit, jahon savdosi sohalaridagi tartibga soluvchi tuzilmalar. Xalqaro savdoning mazmuni. Eksport va import, ular o'rtasidagi nisbatning o'zgarishi. Taqqoslama eksport ixtisoslashuvi koeffitsienti. Eksport kvotasi. Eksport va import multiplikatori.

Eksport va import hajmi o'zgarishining yalpi milliy ishlab chiqarish hajmiga ta'siri. Xalqaro savdoning xususiyatlari. Proteksionizm va erkin savdo siyosatlari. Eksportni rag'batlantirish usullari. To'lov balansi va uning tarkibi. Tashqi savdo balansi. Absorbsiya. Kapital harakati balansi. Rasmiy zaxiralarning asosiy ko'rinishlari. Rasmiy zaxiralar bo'yicha operatsiyalar.

30-mavzu. Xalqaro valyuta va kredit munosabatlari

Milliy va xalqaro valyuta tizimi. Jahon valyuta tizimining rivojlanish bosqichlari: oltin standart, oltin-devizli va suzib yuruvchi valyuta tizimi. Valyuta kursi va unga ta'sir ko'rsatuvchi omillar. Xarid qilish layoqati pariteti nazariyasi.

Valyuta-moliya sohasidagi davlatlararo tashkilotlar faoliyatining rivojlanishi. Xalqaro valyuta fondi. Yevropa valyuta tizimi. Xalqaro tiklanish va taraqqiyot banki. Xalqaro moliyaviy korporatsiya. Iqtisodiy hamkorlik va rivojlanish tashkiloti. Yevropa tiklanish va taraqqiyoti banki. Osiyo taraqqiyot banki.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy (seminar) mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. "Iqtisodiyot nazariyasi" fanining predmeti va o'rganish uslublari
2. Ishlab chiqarish jarayoni va uning natijalari
3. Ijtimoiy-iqtisodiy tizimlar va mulkchilik munosabatlari
4. Tovar-pul munosabatlari-bozor iqtisodiyotining asosi
5. Bozor iqtisodiyotining mazmuni va amal qilishi
6. Talab va taklif nazariyasi. Bozor muvozanati
7. Talab va taklif elastikligi
8. Bozor iqtisodiyotiga o'tish davri va uning O'zbekistondagi xususiyatlari
9. Biznes va tadbirkorlik. Tadbirkorlik kapitali
10. Ishlab chiqarish xarajatlari va foyda
11. Raqobat va monopoliya
12. Narxning mohiyati va shakllanish xususiyatlari
13. Raqobatning turli shakllarida ish haqining shakllanishi
14. Iste'molchi tanlovi: byudjet cheklanganligi, naflilik funktsiyasi, befarqlik egri chiziqlari
15. Qishloq xo'jaligi: ijara haqi va renta
16. Yalpi ichki mahsulot, milliy daromad va narxlar darajasi
17. Milliy hisoblar, iqtisodiy faollik va inflyatsiyani o'lchash
18. Yalpi talab va yalpi taklif
19. Iste'mol sarflari va jamg'arma
20. Iqtisodiy taraqqiyot, iqtisodiy o'sish va milliy boylik
21. Makroiqtisodiy nisbatlar va muvozanatlilik.
22. Makroiqtisodiy beqarorlik: inqiroz, ishsizlik va inflyatsiya
23. Ishchi kuchi bozori. Ishchi kuchi va uning bandligi
24. Fiskal siyosat, davlat byudjeti va uning taqchilligi
25. Pul-kredit tizimi. Banklar va ularning bozor iqtisodiyotidagi roli
26. Iqtisodiyotda davlatning roli
27. Aholi daromadlari: tabaqalanishi va tengsizligi
28. Jahon xo'jaligi va uning evolyusiyasi
29. Xalqaro iqtisodiy integratsiya va jahon bozori. O'zbekistonning jahon hamjamiyatiga kirib borishi.
30. Xalqaro valyuta va kredit munosabatlari

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi

maqsadga muvofiqdir.

Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Iqtisodiyot nazariyasining fan sifatida shakllanishidagi asosiy oqimlar.
  2. Ishlab chiqarish samaradorligi va uning ko'rsatkichlari.
  3. Iqtisodiy tizimlar va ularning turli modellari.
  4. Qiymatning mehnat nazariyasi va keyingi qo'shilgan miqdor nafilligi nazariyalari.
  5. Bozor iqtisodiyotining mazmuni va amal qilishi. Talab va taklif nazariyasi hamda elastikligi.
  6. Bozor iqtisodiyotiga o'tishning o'zbek modeli va uning o'ziga xos xususiyatlari.
  7. Tadbirkorlik kapitali va uning harakat bosqichlari.
  8. Korxonalar (firma) xarajatlari va ularning turlari. Foyda.
  9. Raqobatning mohiyati, shakllari va usullari.
  10. Raqobatning turli ko'rinishlari sharoitida narxning shakllanish xususiyatlari.
  11. Monopolistik raqobat va oligopoliya sharoitida ishlab chiqarish hajmi va narxning shakllanishi.
  12. Ish haqini tashkil etish shakllari va tizimlari. Raqobatning turli shakllarida ish haqining shakllanishi.
  13. Iste'molchi tanlovi: nafillik va uni maksimallashtirish qoidasi.
  14. Agrar munosabatlar va qishloq xo'jaligida ishlab chiqarishning o'ziga xos xususiyatlari.
  15. Qishloq xo'jaligi: ijara haqi va renta
  16. Milliy mahsulotning mazmuni, tarkibiy qismlari va harakat shakllari.
- Milliy hisoblar, iqtisodiy faollik va inflyatsiyani o'lchash
17. Yalpi talab va yalpi taklif nisbatlari.
  18. Iste'mol va jamg'arma funksiyasiga bo'lgan turli xil yondoshuvlar tahlili.
  19. Iqtisodiy o'sishning omillari.
  20. Makroiqtisodiy nisbatlar va muvozanatlilik.
  21. Iqtisodiyotning siklliligi to'g'risida turli xil nazariyalar. Ishsizlikning mohiyati va turlari.
  22. Ishchi kuchi bozori. Ishchi kuchi va uning bandligi.
  23. Moliya tizimi va uning vazifalari. Fiskal siyosat, davlat byudjeti va uning taqchilligi.
  24. Banklar va ularning bozor iqtisodiyotidagi roli.
  25. Pul muomalasi, kredit va banklar.

	26. Monetar siyosat va foiz stavkasi. 27. Iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solish to'g'risidagi turli xil nazariya va qarashlar tahlili. 28. Daromadlar tengsizligining vujudga kelish sabablari va uning darajasini aniqlash ko'rsatkichlari. 29. Jahon xo'jaligi va uning evolyutsiyasi. Xalqaro valyuta-kredit munosabatlari. 30. O'zbekistonning jahon hamjamiyatiga kirib borishi. Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.
3.	IV. Ta'lim natijalari / Kasbiy komponentlari: Talaba bilishi kerak: Iqtisodiy bilim asoslari, bozor iqtisodiyoti sub'ektlari, iqtisodiy kategoriyalar, iqtisodiy qonunlar, zamonaviy bozor iqtisodiyotining ishlashi va rivojlanishining nazariy asoslari to'g'risida <i>tasavvurga ega bo'lishi</i>; (bilim) Iqtisodiyot nazariyasi asoslarini, milliy iqtisodiyotning amal qilishi va rivojlanishi qonuniyatlarini, makroiqtisodiy darajadagi vaziyatlarni, iqtisodiy jarayonlarning amal qilish xususiyatlarini <i>bilishi va ulardan foydalana olishi</i>; (ko'nikma) Iqtisodiy hodisa va jarayonlarni tahlil qilish usullarini qo'llash, iqtisodiy muammolar bo'yicha yechimlar qabul qilish, iqtisodiy jarayonlarni tahlil qilish va xulosa chiqarish; iqtisodiy muammolarini hal etish uchun zarur bo'lgan ma'lumotlar to'plash va ulardan foydalana olish <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.</i> (malaka)
4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: - ma'ruzalar; - interfaol keys – stadilar; - seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol javoblar); - guruhlarda ishlash; - taqdimotlarni qilish; - individual loyihalar; - jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	VII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va nazorat berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarishi, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.
6.	Asosiy adabiyotlar 1. Mc Connell, Brue. Economics. 21th edition. Mcgraw-hill/Irwin, USA, 2018. — 450 p. https://ebook.tsue.uz/public/ebooks/экономикс 2. Gregory Mankiw. Principles of Economics, Boston, MA, USA Cengage Learning 2018. — 360 p.

<https://ebook.tsue.uz/public/ebooks/principles-of-economics>

3. Sh.Shodmonov. Iqtisodiyot nazariyasi. Darslik..-T.: « Lesson Press» nashr, 2021. — 768 bet. https://api.tivpi.online-library.uz/media/bookFiles/Shodmonov_Sh._Iqtisodiyot_nazariyasi._Darslik__T._Iqtisodiyot_2021.pdf

4. Экономическая теория. Носова С.С. Москва, Издательство: КНОРУС, 2021. <https://ebook.tsue.uz/public/ebooks/экономическая-теория-ItRYXPyk>

Qo'shimcha adabiyotlar

5. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi - <https://lex.uz/docs/-6445145>

6. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. T.:“O'zbekiston” NMIU, 2017. - 56 b.

7. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. “O'zbekiston” NMIU, 2017. - 47 b.

8. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. T.:“O'zbekiston” NMIU, 2017. - 485 b.

9. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlis va O'zbekiston xalqiga Murojaatnomasi. 2022 yil 20 dekabr. – “Xalq so'zi” gazetasi, 2022 yil 21 dekabr soni.

10. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 28 yanvardagi “2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning Taraqqiyot strategiyasi ni tasdiqlash to'g'risida”gi №PF-60-sonli Farmoni. <https://lex.uz/uz/docs/-5841063>

11. Sh.Shodmonov. Iqtisodiyot nazariyasi. Darslik..-T.: «Innovasiya- Ziyo» nashr, 2020. — 388 bet. https://renessans-edu.uz/files/books/2023-10-16-11-00-45_daleed488c5b7f51c77bddb085e0f997.pdf

12. O'lmasov A., Vahobov A.V. Iqtisodiyot nazariyasi. Darslik. — T.: «Iqtisod-moliya», 2018. — 480 bet.

Axborot manbalari

13. www.lex.uz

14. www.natlib.uz

15. www.stat.uz

16. www.cbu.uz

17. <https://www.core-econ.org/wp-content/uploads/asgarosforum/13/Syllabus-Economics-UCL.pdf>

<https://www.ucl.ac.uk/economics/sites/economics/files/econ0002.pdf>

18. [https://harris.uchicago.edu/sites/default/files/2024-09/PPHA%2032300 Principles%20of%20Microecon 2024 0.pdf](https://harris.uchicago.edu/sites/default/files/2024-09/PPHA%2032300%20Principles%20of%20Microecon%202024%200.pdf)

19. <https://www.unibo.it/en/study/course-units-transferable-skills-moocs/course-unit-catalogue/course-unit/2024/470744>

7.	Fanning o'quv dasturi Toshkent davlat agrar universiteti Ilmiy Kengashining 202__ yil “__” _____dagi ____-sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.
8.	Fan/modul uchun ma'sul: D.N. Saidova - TDAU “Agroiqtisodiyot” kafedrasida dotsenti, iqtisodiyot fanlari nomzodi. A.Z.Faxriddinov- TDAU “Agroiqtisodiyot” kafedrasida assistenti.
9.	Taqrizchilar: E.H.Botirov - TDIU “Iqtisodiy xavfsizlik” kafedrasida professori, iqtisodiyot fanlari doktori (turdosh OTM); Sh.Olimjonova - O'zMU “Iqtisodiyot nazariyasi” kafedrasida dotsenti, iqtisodiyot fanlari nomzodi (turdosh OTM).

Mazkur o'quv dasturi dunyoning e'tirof etilgan xalqaro QS va THE reytinglarida nufuzli TOP-300 talikka kirgan quyidagi oliy ta'lim tashkilotlarining ta'lim dasturlari asosida iqlab chiqilgan:

№	OTM nomi	QS	THE	Top-300 ta'lim dasturi asosida kiritilgan qo'shimchalar	Mazkur dasturdagi mavzu nomi	Havolalar
1	University College London	9- o'rin	22- o'rin	16-mavzu. Milliy hisoblar, iqtisodiy faollik va inflyatsiyani o'lchash	national accounts, measuring economic activity and inflation	https://www.core-econ.org/wp-content/uploads/asgarosforum/13/Syllabus-Economics-UCL.pdf https://www.ucl.ac.uk/economics/sites/economics/files/econ0002.pdf
2	University of Chicago	13- o'rin	14- o'rin	14-mavzu. Iste'molchi tanlovi: byudjet cheklovlari; naflilik funktsiyasi; befarqlik egri chiziqlari	Consumer Choice: Budget constraints; utility functions; indifference curves	https://harris.uchicago.edu/sites/default/files/2024-09/PPHA%2032300 Principles%20of%20Microecon_2024_0.pdf
3	University of Bologna	138- o'rin	101- o'rin	7-mavzu. Talab va taklif elastikligi	Elasticity of demand and supply	https://www.unibo.it/en/study/course-units-transferable-skills-moocs/course-unit-catalogue/course-unit/2024/470744

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

